národní
úložiště
šedé
literatury

Trh práce (krajské srovnání) - 2016

Český statistický úřad
2017

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-374173

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 23.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

TRH PRÁCE 2016
v krajském srovnání

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VŠPS

I. Co je to VŠPS 4
II. Co lze získat z VŠPS 5
III. Jak se zjišťují data 6
IV. Co nelze získat z VŠPS 8
V. Jak pracovat s daty VŠPS 10
VI. Datové zdroje a publikace 11

TRH PRÁCE V KRAJÍCH ČR

VII. Zaměstnanost 12
VIII. Nezaměstnanost 17
IX. Vzdělání 20
X. Šetření ad hoc modulů 22

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VŠPS

I. CO JE TO VŠPS

Výběrové šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) provádí Český statistický úřad nepřetržitě od prosince 1992 na území celé ČR. Více než 230 tazatelů osloví každé čtvrtletí kolem 55 tis. respondentů. Hlavním cílem VŠPS je získávání pravidelných informací o situaci na trhu práce. Data jsou dále analyzována z různých hledisek, zejména ekonomických, sociálních, demografických atd.

Výběrové šetření pracovních sil (Labour force survey - LFS) probíhá ve všech členských zemích EU podle stejné metodiky řízené Eurostatem.

LFS je minimálně ovlivněno specifiky legislativy jednotlivých zemí a výsledky jsou proto považovány za objektivní nástroj pro porovnávání situace na trhu práce mezi členskými zeměmi EU. Obsah standardů se však stále vyvíjí a v této souvislosti se provádějí příslušné změny v národním dotazníku.

Obsahem a cílem VŠPS je kvalifikovaně odhadnout výši zaměstnanosti v organizacích a firmách včetně samostatné činnosti osob podnikajících podle živnostenského zákona a dalších právních norem.

Předmětem šetření jsou všechny **osoby obvykle bydlící v domácnostech šetřených bytů**, které setrvávají či mají v úmyslu zůstat na území České republiky alespoň jeden rok. Přitom není rozhodující, mají-li v šetřeném bytě trvalý, dlouhodobý, přechodný nebo nehlášený pobyt.

Mohou naši tazatelé zazvonit i u vašich dveří?
Ano, pokud se byt, ve kterém žijete, dostane do našeho výběru.

Velikost výběrového souboru je odvozena především z počtu obyvatel okresu a kraje s ohledem na reprezentativnost výběru.

Výběr bytů k šetření je uskutečňován ve dvou stupních:

- jednotkou výběru prvého stupně je sčítací obvod
- jednotkou výběru druhého stupně je byt

Tzn., že nejdříve se vyberou sčítací obvody a poté se v rámci vybraných sčítacích obvodů vyberou konkrétní byty. Výběr na prvním stupni je prováděn metodou znáhodněného systematického výběru s pravděpodobnostmi zahrnutí přímo úměrnými počtu trvale obydlených bytů ve sčítacích obvodech. Tzn., že čím má sčítací obvod více obydlených bytů, tím je větší pravděpodobnost, že bude vybrán.

II. CO LZE ZÍSKAT Z VŠPS

VŠPS umožňuje získat informace o výši a struktuře pracovní síly v ČR z hlediska vývoje za posledních 24 let, současného stavu a možnosti dalšího vývoje. Široký okruh otázek o sociální a demografické charakteristice respondentů a jejich domácností nabízí množství potřebných informací pro instituce, které využívají těchto informací v oblasti sociální a zaměstnanecké politiky. VŠPS dále doplňuje pravidelné informace Ministerstva práce a sociálních věcí o vývoji na trhu práce a o realizaci aktivní politiky zaměstnanosti.

VŠPS poskytuje informace
- o osobách zaměstnaných, nezaměstnaných a ekonomicky neaktivních
- od roku 1993
- čtvrtletně, roční průměry
- za celou ČR a kraje ČR

Zjišťuje se aktuální struktura zaměstnanosti podle
- *pohlaví a věku*
- *kvalifikace*
- *odvětví*
- *charakteru zaměstnání respondentů*

Dále jsou šetřeny údaje o
- *výši odpracované doby*
- *rozsahu podzaměstnanosti*
- *souběhu zaměstnání*
- *mobilitě pracovních sil*

Stejně tak se zjišťují informace o nezaměstnanosti, např.
- *pohlaví, věk a vzdělání nezaměstnaných*
- *způsob a doba hledání zaměstnání*
- *údaje o posledním zaměstnání*
- *údaje o hledaném zaměstnání*

VŠPS je jediným kontinuálním zdrojem dat o vzdělanostní struktuře obyvatel ČR.

Šetření se provádí v kalendářních čtvrtletích, to znamená, že je možné získat jak údaje za jednotlivá čtvrtletí tak i roční průměry. Odhady měr zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity jsou publikovány také za jednotlivé měsíce.

III. JAK SE ZJIŠŤUJÍ DATA

Český statistický úřad provádí různá šetření nejen v podnicích, ale i v domácnostech.

Takto se zjišťují např. příjmy, vydání a spotřeba domácností (statistika rodinných účtů), příjmy a životní podmínky domácností (šetření SILC) nebo zaměstnanost a nezaměstnanost (výběrové šetření pracovních sil – VŠPS).

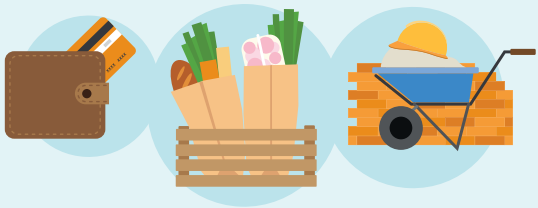

Výběr domácností, které budou osloveny, se provádí tak, že počítač náhodně vygeneruje adresy z databáze domů a bytů v ČR, které splňují jistá kritéria výběru (např. poměrné zastoupení měst a obcí, jejich velikost a lokalita).

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VŠPS

V těchto šetřeních jsou data zjišťována tazateli osobně, popřípadě telefonicky.

Získaná data jsou následně doručena do ČSÚ. V příslušných odděleních ČSÚ pak probíhá zpracování a kontrola získaných dat, jejich dopočty na celkovou populaci v ČR a následná analýza výsledků.

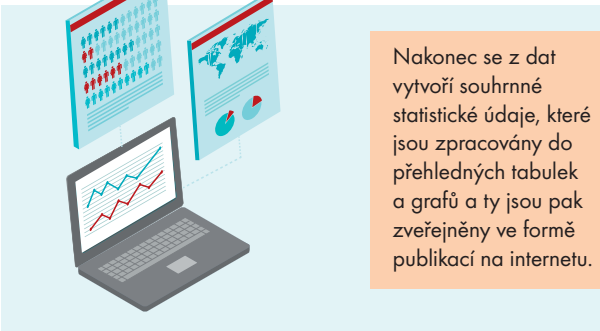

Nakonec se z dat vytvoří souhrnné statistické údaje, které jsou zpracovány do přehledných tabulek a grafů a ty jsou pak zveřejněny ve formě publikací na internetu.

IV. CO NELZE ZÍSKAT Z DAT VŠPS

Podíl nezaměstnaných osob

V ČR je nezaměstnanost definována dvojím způsobem:
Úřady práce evidují počty dosažitelných uchazečů o zaměstnání, přičemž podmínky dosažitelnosti uchazeče definuje národní legislativa. Tyto počty nezaměstnaných jsou používány Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) jako podklad pro rozhodovací a legislativní kroky v oblasti domácího trhu práce. Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.

VŠPS používá metodiku Mezinárodního úřadu práce (International Labour Organisation – ILO) a Eurostatu (statistický úřad EU). Nezaměstnaný je potom jen ten, kdo práci nemá, aktivně ji hledá a je schopen nastoupit do 14 dnů. Z počtu nezaměstnaných se počítá obecná míra nezaměstnanosti. Tyto počty a míry jsou vhodné především k mezinárodnímu srovnání.

Vojáci

Podobně jako pro cizince, tak i pro vojáky je charakteristické, že jich relativně vysoký počet bydlí v hromadných ubytovacích zařízeních, tedy v zařízeních, která nejsou předmětem šetření VŠPS. Jejich počet je tedy lépe zjišťovat z administrativních zdrojů.

Pendleři

VŠPS je jediným zdrojem v České republice, který je schopen poskytovat údaje o pendlerech. Pendlerem je osoba, která má obvyklé bydliště na území České republiky, ale pracuje na území jiného státu (nejčastěji v Německu, Rakousku, ale i ve Velké Británii či Irsku). Přesto jsou údaje z VŠPS značně podhodnocené, protože je obtížné zastihnout tyto osoby v jejich domácnosti v České republice.

Skrytá zaměstnanost

Podobně jako u pendlerů by VŠPS mohlo být zdrojem, který by teoreticky zahrnoval i osoby pracující na černo. Ačkoli je šetření VŠPS zcela anonymní, respondenti většinou neuvedou práci, která není ve shodě s pracovní legislativou platnou na území České republiky. Navíc ve VŠPS neexistuje otázka typu „Vykonáváte nějakou pracovní činnost, která není v souladu s platnou legislativou na území ČR?“

Cizinci

Data z VŠPS nelze využít k analýzám pracovní aktivity cizinců pracujících na území České republiky. Hlavním důvodem je vymezení osob, které se mohou účastnit šetření, neboť ve VŠPS jsou šetřeny jen osoby obvykle bydlící v domácnostech šetřených bytů, které setrvávají či mají v úmyslu zůstat na území České republiky alespoň jeden rok. Dle této definice nejsou šetřeny osoby žijící v kolektivních domácnostech (např. ubytovny, domovy důchodců, nouzová obydlí atd.). Přitom z jiných statistik můžeme odhadnout, že v ubytovnách žije relativně vysoký počet cizinců. A dále zde velký počet cizinců pobývá pouze krátkodobě, či za prací pouze dojíždí z ostatních států (např. Slovensko) do České republiky. Dalším důvodem je nižší ochota cizinců účastnit se šetření, například právě z důvodu jazykové bariéry.

Údaje o cizincích je jednoznačně lepší čerpat z administrativních zdrojů. Např. Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) eviduje počty pracujících cizinců v pozici zaměstnanců a Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) eviduje pracující cizince v pozici zaměstnavatelů.

V. JAK PRACOVAT S DATY VŠPS

VŠPS je ze své podstaty výběrové šetření a nešetří tudíž celou populaci. Výsledné hodnoty jsou sice přepočteny na celou republiku, ale to neznamená, že jsou dotazovány všechny osoby s obvyklým bydlištěm na území ČR.

Zjednodušeně se to dá vysvětlit, že jedna osoba ve výběru reprezentuje spoustu dalších osob, pokud jsou stejného pohlaví, mají shodný věk a žijí ve stejném regionu. Výsledky lze tedy vztáhnout na celou populaci nebo použít jako nevážené, které zahrnují skutečně vyšetřený počet osob. To nám může pomoci rozhodnout, zda dané třídění je příliš podrobné či ne.

Přesnost údajů klesá se snižující se velikostí vzorku. Roční průměry menší než 3000 osob se považují za údaje s nízkou spolehlivostí.

Pokud zajdeme do přílišného detailu, můžeme zjistit, že nám některá hodnota ze čtvrtletí na čtvrtletí až trojnásobně vzrostla, což je samozřejmě obrovský nárůst. Ve skutečnosti ovšem žádný růst být nemusel, pouze jsme měli štěstí, že se nám do výběru dostaly např. další dvě osoby, zatímco v minulém čtvrtletí byla jenom jedna.

Dle výsledků VŠPS by se dala zformulovat tato věta:
„Ve 3. čtvrtletí roku 2016 činil počet mužů ve věku 20–24 let s dosaženým vysokoškolským vzděláním, kteří pracují na částečný úvazek 0,5 tis. osob, ale ve 4. čtvrtletí roku 2016 to bylo již 1,5 tis., což je trojnásobný nárůst."

Ve skutečnosti ve třetím čtvrtletí byly ve výběru dvě osoby a ve čtvrtém čtvrtletí šest. Takto definovaný ukazatel je zcela nesmyslný a nemůže poskytnout jakýkoliv relevantní výsledek.

Co to jsou výběrové chyby a intervaly spolehlivosti?
S výběrovými šetřeními jsou spjaty tzv. výběrové chyby. Ty vznikají vztažením charakteristik výběrového souboru na celý základní soubor a lze je interpretovat pomocí intervalů spolehlivosti. Např. ve 3. čtvrtletí 2014 byl u míry nezaměstnanosti ČR (5,9 %) interval spolehlivosti 0,3 %. To znamená, že s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadované míry nezaměstnanosti mezi 5,6 % a 6,2 %. Více informací o intervalech spolehlivosti a metodice VŠPS naleznete na stránkách ČSÚ v sekci Statistiky, Zaměstnanost a nezaměstnanost, Metodika:
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zam_vsps

VI. DATOVÉ ZDROJE A PUBLIKACE VŠPS

Český statistický úřad – www.czso.cz
(Záložka Statistiky » Zaměstnanost, nezaměstnanost)

Analýzy

- Čtvrtletní analýza VŠPS na aktuální téma
- Postavení českého trhu práce na aktuální téma *(porovnání ČR s ostatními zeměmi EU, čtvrtletně)*

Datové soubory

- Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – čtvrtletní údaje (definitivní)
- Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry
- Trh práce v krajském srovnání
- Trh práce v ČR – časové řady (1993 až 2016)

Rychlé informace

- Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS *(předběžné výsledky, čtvrtletně)*
- Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity *(měsíčně)*

Prezentace z tiskových konferencí

DALŠÍ ZDROJE DAT O TRHU PRÁCE V ČR

ČSÚ - www.czso.cz
(Záložka Statistiky » Mzdy a náklady práce)

- Počty zaměstnanců – podnikové výkaznictví
- Mzdy a náklady práce

MPSV - http://portal.mpsv.cz/sz/stat

- Nezaměstnanost – počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP
- Nabídka a poptávka na trhu práce
- Zaměstnávání cizinců

MPO - www.rzp.cz/statistikySbj.html

- Roční přehled podnikatelů a živností

VII. ZAMĚSTNANOST

Česká republika je specifická výsadním postavením svého hlavního města v mnoha socioekonomických charakteristikách, nevyjímaje charakteristiky trhu práce. Praha (někdy spolu s Brnem) tak velmi ovlivňuje republikové průměry např. díky nízké míře nezaměstnanosti nebo vysoké míře zaměstnanosti.

Míra zaměstnanosti udává procento zaměstnaných osob z celkového počtu obyvatel.

Míra zaměstnanosti se v ČR za posledních 10 let zvýšila o 5,9 procentního bodu na 72,0 %. Ke zvýšení míry zaměstnanosti sice došlo ve všech krajích, ale dlouhodobě je na tom nejhůře Ústecký a Moravskoslezský kraj, kde dosahuje míra zaměstnanosti 15–64letých hodnot pod 70 %. Nízkou zaměstnanost má také Olomoucký, Zlínský a Liberecký kraj. Nejvyšší zaměstnanost má naše hlavní město, nad hranici 73 % se dostal také Pardubický, Plzeňský a Středočeský kraj.

Nejvyšší zaměstnaností se může pochlubit Praha, naopak nejnižší zaměstnanost je stále v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Tam se však situace postupně zlepšuje.

Míra zaměstnanosti osob ve věku 15–64 let v krajích s nejvyšším a nejnižším přírůstkem za posledních 10 let, v %

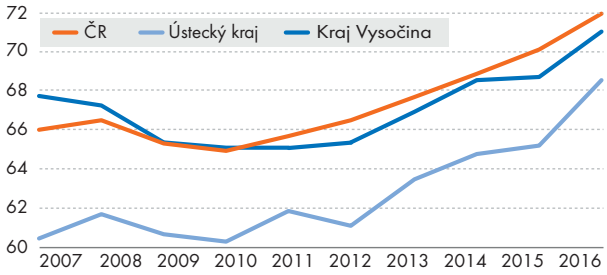

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Míra zaměstnanosti osob ve věku 20–29 let v krajích s nejvyšším a nejnižším rozdílem v uplynulých 10 letech, v %

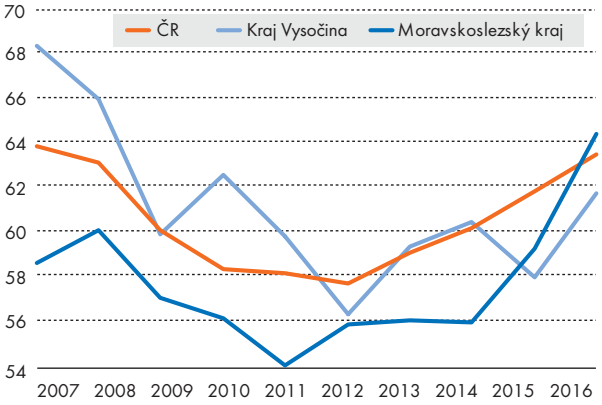

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Míra zaměstnanosti mladých osob v krajích ČR, 2016, v %

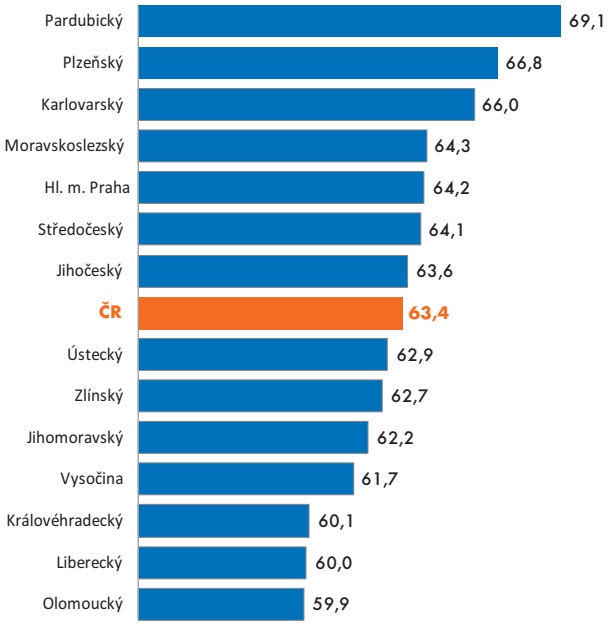

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Zatímco celková míra zaměstnanosti se v posledních 10 letech zvýšila, u zaměstnanosti mladých osob (20–29 let) tomu bylo jinak. Téměř ve všech krajích se míra zaměstnanosti mladých snížila, mladí lidé zůstávali déle ekonomicky neaktivními z důvodu zvyšování si svého vzdělání. Pořadí krajů je odlišné od celkové zaměstnanosti, nejvíce mladých lidí je zaměstnáno v Pardubickém a Plzeňském kraji, nejméně v Olomouckém a Libereckém kraji.

Podíl podnikatelů z celkového počtu zaměstnaných v krajích ČR, 2016, v %

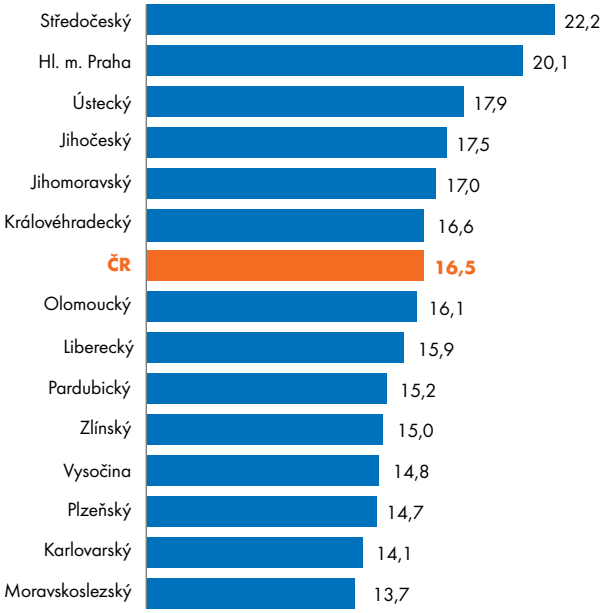

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Podíl podnikatelů se v ČR za posledních 23 let výrazně zvýšil. Zatímco v roce 1993 podnikalo méně než 10 % zaměstnaných, v roce 2016 už to bylo více než 16,5 %. Nejvíce podnikají obyvatelé Středočeského kraje a Prahy, nejméně obyvatelé Moravskoslezského a Karlovarského kraje. V posledních letech se výrazněji zvýšil podíl podnikatelů v Ústeckém kraji.

Podíl zaměstnaných v jednotlivých sektorech národního hospodářství, kraje ČR, 2016, v %

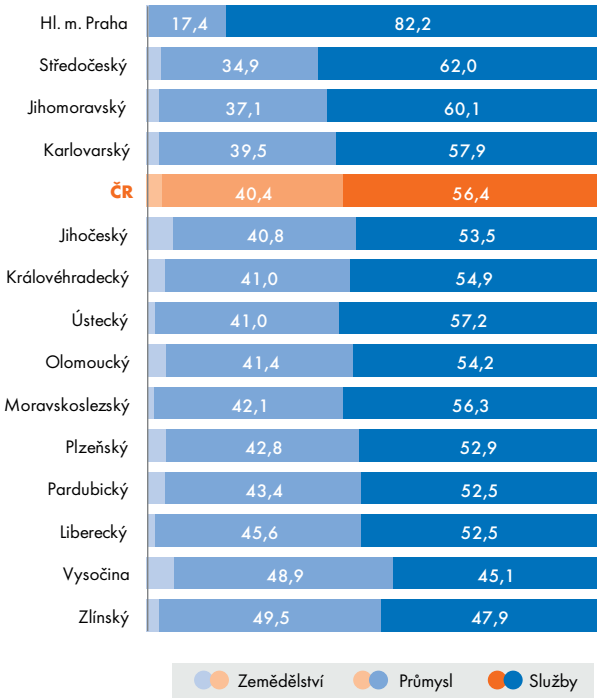

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vývoj celkové zaměstnanosti byl v ČR provázen pokračujícími změnami v odvětvové skladbě pracujících. **V primárním sektoru** národního hospodářství (**zemědělství, lesnictví a rybářství**) bylo nadále zaměstnáno nejméně osob ze všech odvětví (v roce 2016 3,2 % zaměstnaných osob). Tradičním regionem s nejvyšším podílem zaměstnaných v zemědělství zůstává i nadále Kraj Vysočina (6 %) a Jihočeský kraj (5,7 %) s tradičním rybníkářstvím. V posledním desetiletí také mírně stoupl podíl zaměstnaných v primárním sektoru v Karlovarském kraji.

Celkový vývoj zaměstnanosti v sekundárním sektoru (průmyslu a stavebnictví) odráží to, že během ekonomické krize se v roce 2009 snížil počet pracujících v sekundárním sektoru v ČR o více než 120 tis. osob. V posledním desetiletí se počet zaměstnaných v průmyslu zvýšil pouze ve Zlínském kraji a Kraji Vysočina, kde registrujeme vůbec nejvyšší podíl zaměstnaných v sekundárním

sektoru v republice (kolem 49 %). Naopak nejmenší podíl pracujících v průmyslu a ve stavebnictví je v našem hlavním městě (17,4 %) a ve Středočeském kraji (34,9 %). V roce 2016 pracovalo v průmyslu více než 1,9 mil. osob.

Nejvíce osob pracuje v ČR v terciárním sektoru (služeb), podobně jako v ostatních zemích Evropy. Vliv Prahy na průměrnou hodnotu ČR je u tohoto ukazatele markantní. Nad průměr ČR se kromě Hl. m. Prahy dostal už jen Středočeský, Jihomoravský a Karlovarský kraj. Téměř ve všech krajích pracuje ve službách více než polovina zaměstnaných, pouze na Vysočině je to 45,1 % a ve Zlínském kraji 47,9 %.

Podíl zaměstnaných v jednotlivých sektorech národního hospodářství v Libereckém kraji v letech 2007 a 2016, v %

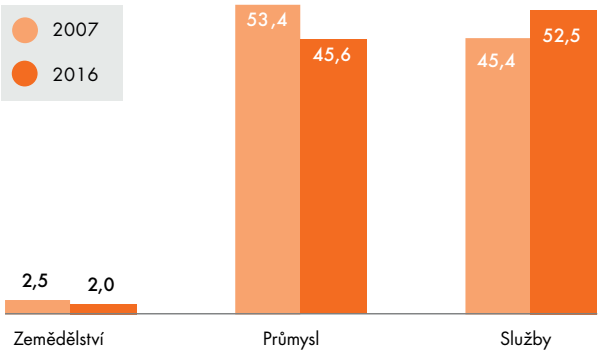

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Změny v odvětvové struktuře zaměstnaných v ČR dokládá vývoj např. v Libereckém kraji. Ve všech krajích ČR se v posledních 10 letech snížil podíl zaměstnaných v primárním sektoru. Na významu vzrostly služby, v Libereckém kraji bylo v tomto odvětví zaměstnáno v roce 2016 více než 52 % zaměstnaných, v Praze dokonce více než 82 % zaměstnaných.

VIII. NEZAMĚSTNANOST

V roce 2016 bylo v ČR 211,4 tis. nezaměstnaných osob. Toto číslo je mnohonásobně menší než počet zaměstnaných a pokud se počet nezaměstnaných analyzuje z krajského pohledu, je třeba zvláště respektovat zásady práce s daty z výběrových šetření.

Za nezaměstnané se ve VŠPS považují osoby 15leté a starší, které splňují následující 3 podmínky Mezinárodní organizace práce:

- nebyly zaměstnané
- byly připraveny k nástupu do práce do 14 dnů
- v průběhu posledních 4 týdnů hledaly aktivně práci

Míra nezaměstnanosti 15–64letých osob v krajích ČR, 2016, v %

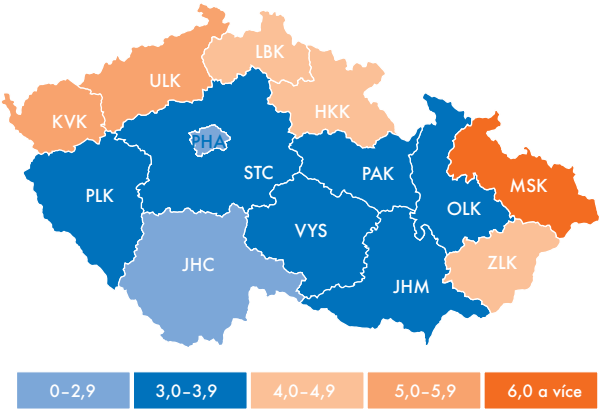

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Míra nezaměstnanosti udává procento zaměstnaných osob z pracovní síly, kterou tvoří nezaměstnaní a zaměstnaní.

Míra nezaměstnanosti osob ve věku 15–64 let se v ČR v posledních 5 letech pohybovala mezi 4 a 7 %. V roce 2016 činila 4,0 %. Nejhůře je na tom dlouhodobě Moravskoslezský, Karlovarský a Ústecký kraj, naopak nejlépe naše hlavní město. Oproti předchozím letům se míry nezaměstnanosti všech 14 krajů vešly pod 7 %. Oproti roku 2015 došlo k největšímu snížení míry nezaměstnanosti v Ústeckém a Olomouckém kraji.

TRH PRÁCE V KRAJÍCH V ČR

Míra nezaměstnanosti je jedním z ukazatelů, které velmi rychle reagují na ekonomický vývoj. Její hodnota se v ČR od roku 2013 snižovala a v souvislosti s příznivým ekonomickým vývojem v roce 2016 dosáhla svého minima. Z porovnání hodnot z let 2007 a 2016 vyšel nejlépe Ústecký kraj, míra nezaměstnanosti zde klesla o 4,8 procentního bodu. Naopak v Královéhradeckém kraji se hodnota míry nezaměstnanosti po deseti letech vrátila na 4,2 %. I v mezinárodním srovnání je míra nezaměstnanosti v ČR velmi nízká, dosahujeme velmi podobných hodnot jako například Německo.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v roce 2016 v Moravskoslezském kraji, nejnižší v Praze.

Vývoj míry nezaměstnanosti 15–64letých osob v krajích s největším zlepšením a zhoršením za uplynulých 10 let, v %

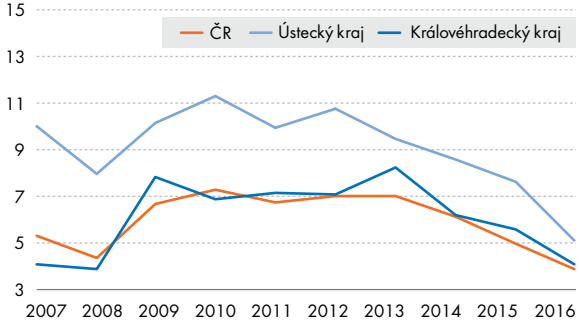

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných z celkového počtu nezaměstnaných v krajích ČR, 2016, v %

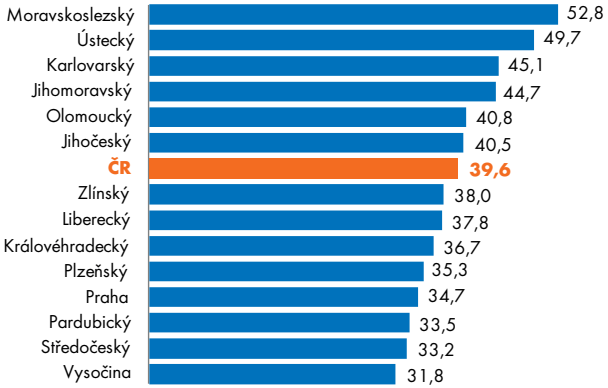

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

V roce 2016 bylo v ČR 88,8 tis. dlouhodobě nezaměstnaných (bez práce 1 rok a déle), což tvořilo 42 % všech nezaměstnaných. S problémem dlouhodobé nezaměstnanosti se potýkají kraje s vyšší nezaměstnaností, jako je například Moravskoslezský kraj, kde je dlouhodobě nezaměstnáno více než 52 % všech nezaměstnaných. Nejméně dlouhodobě nezaměstnaných je na Vysočině, ve Středočeském a v Pardubickém kraji. Počet i podíl dlouhodobě nezaměstnaných mezi roky 2007 a 2016 poklesl téměř ve všech krajích ČR kromě Jihočeského kraje.

Změna podílu dlouhodobě nezaměstnaných z nezaměstnaných v krajích ČR za uplynulých 10 let, v %

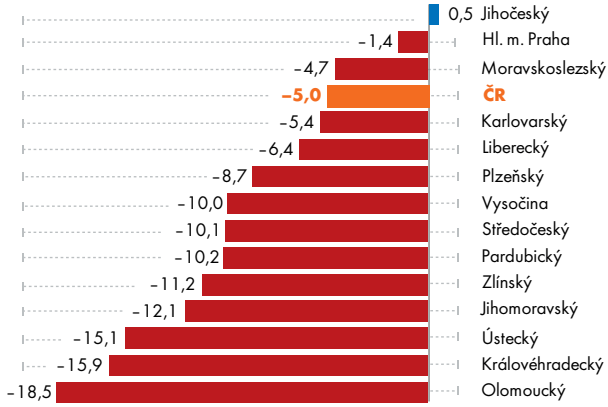

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

IX. VZDĚLÁNÍ

Česká republika má mezi zeměmi Evropy specifické postavení kvůli vysokému procentu osob, které dosáhly nejvýše na středoškolské vzdělání. Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob je o něco nižší než průměr EU, ale díky zvyšujícímu se počtu studentů na vysokých školách by se již generace narozených po roce 1980 měla vyznačovat podobnou vzdělanostní strukturou jako obyvatelstvo vyspělých zemí EU.

Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob z celkového počtu osob ve věku 15 a více let v krajích ČR, 2016, v %

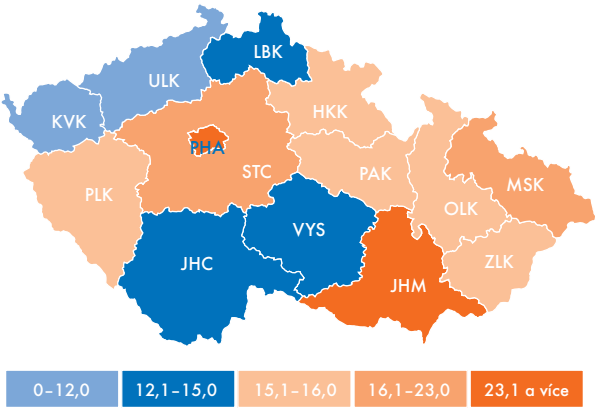

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Nejvzdělanější obyvatelstvo žilo v České republice v Praze. Vysokoškolský diplom vlastnilo více než 36 % obyvatel, na středoškolské vzdělání s maturitou dosáhlo přes 38 % osob starších 15 let. Na druhém místě figuruje Jihomoravský kraj s 23,8 % vysokoškoláků v roce 2016, zřejmý je vliv Brna na vzdělanostní strukturu tohoto regionu. Naopak nejméně vzdělané obyvatelstvo žilo v Karlovarském a Ústeckém kraji a na Vysočině. Podíl vysokoškoláků s diplomem se pohyboval v Karlovarském kraji nad hranicí 11 %, v dalších dvou zmíněných krajích nepřekročil 14,2 %. V Karlovarském a Ústeckém kraji navíc byl nejvyšší podíl osob, které dosáhly pouze na základní vzdělání (kolem 20 % v roce 2016).

Obyvatelstvo Prahy ve věku 15 a více let dle nejvyššího dosaženého vzdělání v letech 2007 a 2016, v %

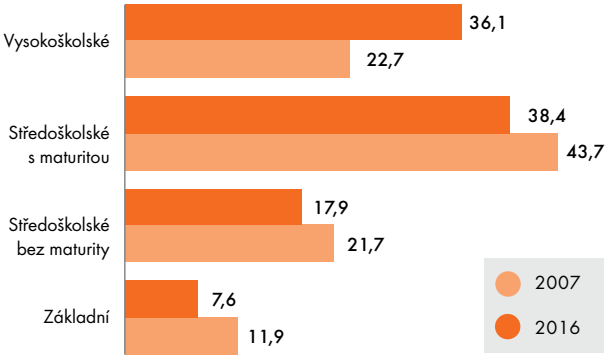

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Během posledních 10 let se výrazně změnila vzdělanostní struktura obyvatel všech krajů ČR. Mezi kraje s největšími rozdíly patří naše hlavní město, Středočeský a Jihomoravský kraj. Ve všech krajích se zvýšil podíl vysokoškolsky vzdělaných osob, snížil se podíl osob se základním vzděláním.

Porovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva ČR ve věku 15 a více let s osobami nezaměstnanými v roce 2016, v %

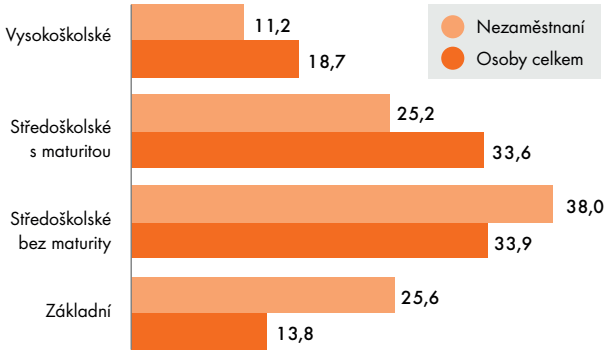

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vzdělanostní struktura se z dotazníku VŠPS dá zjistit i podle ekonomického postavení osob. Z grafu výše vyplývá, že osoby nezaměstnané mají nižší úroveň vzdělání než běžná populace České republiky.

X. ŠETŘENÍ AD HOC MODULŮ

Šetření ad hoc modulů podle jednotlivých zadání pro daný rok patří k pravidelným šetřením zajišťovaným v rámci VŠPS a současně je pro členské státy povinné na základě příslušných nařízení EU. Témata ad hoc modulů se navíc v obdobné podobě opakují po pěti až deseti letech a umožňují sledovat změny v delší časové řadě. V roce 2016 byl ad hoc modul zaměřen na mladé lidi na pracovním trhu, v letošním roce probíhá modul týkající se sebezaměstnaných (podnikatelů).

Pracovní zkušenost během nejvyššího dokončeného vzdělání, 15-34 let, 2016, v %

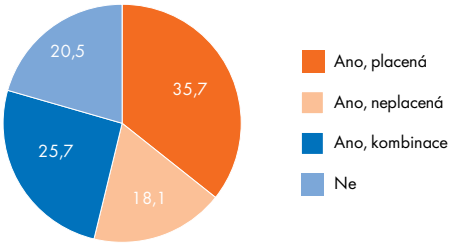

Zdroj: ČSÚ – AHM2016

Jedna z otázek AHM 2016 zjišťovala u osob ve věku 15–34 let s alespoň základním vzděláním, zda během svého nejvyššího dokončeného vzdělání měly nějakou pracovní zkušenost. Téměř 80 % dotázaných uvedlo, že ano, nejčastěji se jednalo o placenou brigádu nebo praxi (35,7 %).

Způsob nalezení zaměstnání, 15-34 let, 2016, v %

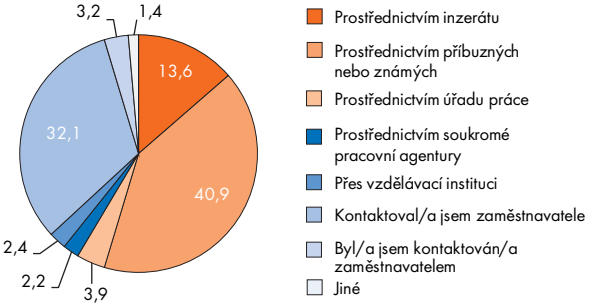

Zdroj: ČSÚ – AHM2016

Dotazník obsahoval také otázky týkající se studia a jeho nedokončení. Téměř 15 % ze všech oslovených respondentů uvedlo, že začali další studium, které ale nedokončili.
Ti, kteří studium nedokončili, nejčastěji uváděli, že se jednalo o nedokončení bakalářského stupně studia (35,8 %). Časté bylo také nedokončení středního stupně vzdělání bez maturity (26,3 %) nebo středního stupně vzdělání s maturitou (22,3 %).

Stupeň nedokončeného studia, 15–34 let, 2016, v %

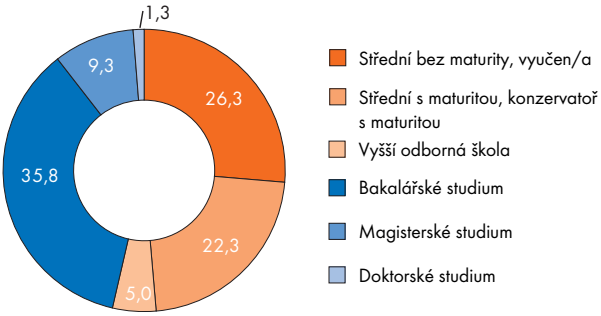

Zdroj: ČSÚ – AHM2016

Nejčastějším důvodem k ukončení studia bylo nesplnění povinností pro pokračování ve vzdělávání (30,7 %), obtížnost studia (26,5 %) a také přání začít pracovat (15,6 %).

Důvod k nedokončení studia, 15–34 let, 2016, v %

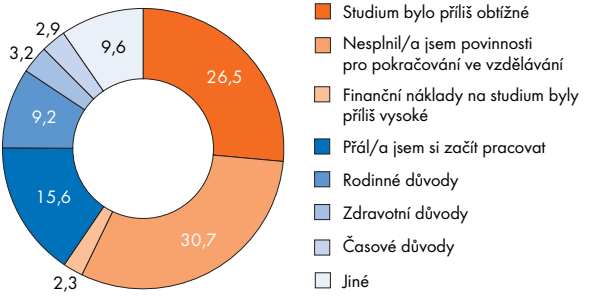

Zdroj: ČSÚ – AHM2016

Další z otázek se týkala hledání zaměstnání. Zaměstnaní ve věku 15–34 let nejčastěji uváděli, že si práci našli prostřednictvím příbuzných či známých (40,9 %) nebo přímo kontaktováním zaměstnavatele (32,1 %). Necelých 14 % si práci našlo prostřednictvím inzerátu v novinách nebo na internetu.

Uplatnění vzdělání v zaměstnání, 15-34 let, 2016, v %

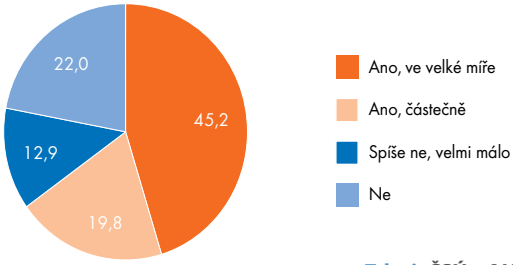

Zdroj: ČSÚ – AHM2016

Téměř dvě třetiny dotázaných zaměstnaných odpověděly, že své vzdělání v práci uplatní alespoň částečně, 22 % naopak uvedlo, že ve svém zaměstnání své vzdělání neuplatní vůbec.

Ochota stěhovat se za prací, 15-34 let, 2016, v %

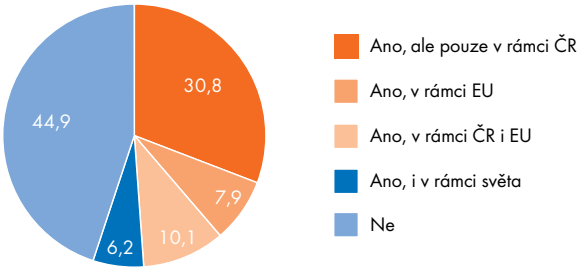

Zdroj: ČSÚ – AHM2016

Každý druhý je ochotný se za prací přestěhovat, více než polovina dotázaných mladých lidí, kteří ještě nepracují, uvedla, že by se kvůli práci byli ochotni přestěhovat. Nejčastěji ale pouze v rámci ČR (30,8 %).